

Aulikki ja Laura Maria – Tält ja tois puolt, osa 7

- Uusi jakso alkamassa!
- Joo, tervetuloa kuuntelemaan Laura Marian ja Aulikin podcastia! Minä olen Laura Maria Latikka, Maarian kirkkoherra.
- Minä olen Aulikki Mäkinen, Turun tuomiorvasti.
- Tänään me meinasimme puhua sitä, kun lapset kasvavat ja itsenäistyvät.
- Joo, kauniista ja kipeistä asioista yhtä aikaa.
- Hmm. Ja odotetuista ja pelätyistä.
- Onko sinulla vielä joku lapsista kotona?
- Se on suhteellinen käsite. Omassa kodissa, lähellä. On monta osoitetta, mutta kuitenkin...Helposti käydään puolin ja toisin, ja nähdään, mutta tämä on uusi järjestely ja siinä on ollut totuttelemista. Mutta luontevasti on mennyt. Minä pelkäsin sitä kun joku toinen äiti on joskus miettinyt miten usein kuuluu sitten soittaa, miten kuuluu olla yhteydessä, mutta ei meillä ole vielä ollut mitään vaikeata siinä. Entäs sinun?
- Minun lapseni asuvat molemmat ulkomailla ja opiskelevat siellä kahdessa eri maassa. Joskus minä ajattelen, että ehkä se on hyvä, että he lentelivät sinne, koska se, että osaisinko olla puuttumatta, jos he olisivat tuossa lähellä, en tiedä...Minä saan kyllä pitää varani, että minä annan heidän elää ihan omaa elämäänsä.
- Sinä olet syyllinen siitä, että sinä puuttuisit liikaa, kun minä olen taas syyllinen siitä, että minä en huolehdi tarpeeksi. Se syyllisyyden määrähän on vakio.
- Se on totta. Koskaan ei voi tehdä oikein tässä äitinä. Ehkä isätkin ajattelevat samalla lailla, että ehkä heidän eivät osaa tehdä oikein.
- Varmaan vanhemmuus on sitä...
- Sitten on paljon hyviäkin asioita. Minä olen paljon miettinyt sitä, että kun he ovat ulkomailla, ja minä kaipaen heitä ja minulla kova ikävä välillä, sitten minä lohdutan itseäni aina, minä ajattelen, että jotain me teimme oikein, koska siivet ovat kantaneet, ja he ovat uskaltaneet tehdä omia ratkaisuja. Onneksi tässä on paljon muutakin kuin syyllisyyttä. On myös paljon iloa, kun katsoo miten heidän oma elämä alkaa, miten heistä tulee yhä enemmän sitä mitä he oikeastaan ovat. Ja sellaista iloa ja uteliaisuutta mitä elämä tuo tullessaan.
- Minkä ikäisenä sinä itse lähdit ulkomaille?
- Minä lähdin varsinaisesti vasta opiskeluaikana. Lähdin kesätöihin Saksaan, ja minä olin silloin varmaan 23 ehkä...Nyt minun poikani on 22 ja tyttö 24, että vähän saman ikäinen olin kuin he. Ja sitten opiskelemaan lähdin ulkomaille kun olin 24 tai jotain sellaista. Lähditkö sinä jo aikaisemmin?
- Lähdin. Minä olin vasta 20. Minä lähdin käytännössä kotoa, mutta meillä oli samanlainen järjestely, kun seinänaapurissa minulla ja minun siskollani asunto, oltiin sillä lailla pikkuhiljaa itsenäistymässä. Kyllä minä koin itseni tosi pärjääväiseksi silloin, ja silloin oli pakko pärjätä, kun se yhteydenpito ei ollut ollenkaan niin helppoa eikä sillä tavalla edes mahdollista, kun piti siihen lankapuhelimeen soittaa ja se oli aika kallista, milloin sitten tavoittaa ja milloin oli sitten rahaa soittaa...Minusta on ihana, että minun lapseni eivät ole lähteneet ulkomaille, täytyy sanoa, ainakaan vielä. Mielelläni soisin heille niitä kokemuksia, koska minä koen, että nuorena saadut (kokemukset) eri kulttuureista, eri maista, eri kielistä, erilaisista ympäristöistä, että ne merkitsevät paljon sitten myöhemminkin, pitkään ja jättävät jäljen, mutta minä olen iloinen, että he ovat nyt sillä lailla lähellä, samassa kaupungissa.
- On se kyllä hieno aarre katsoa siinä vieressä. Minä ajattelen, että on monenlaista tapaa elää kivaa ja hyvää elämää ja jotkut valitsevat sen, että jäävät siihen lähelle ja jotkut vähän myöhemmin sitten lähtevät ja jotkut lähtevät aika aikaisin. Minä itse lähdin kotoa heti, kun olin kirjoittanut

ylioppilaaksi, niin heti syksyllä Helsinkiin opiskelemaan, ja sitä kautta alkoi sitten tietysti sellainen itsenäinen elämä enkä minä tuntenut olevani silloin lainkaan nuori, päinvastoin, kyllä minä olen aika iso ja pärjään. Minä olen vasta muutama vuosi sitten ruvennut ajattelemaan, että sekä se minun lähtöni että se, että minä lopulta muutin kokonaan ulkomaille, niin vanhemmat olivat varmaan aika ajoin myös huolissaan minusta ja miettivät, että miten minä pärjään ja niillä oli varmaan kova ikäväkin, näin ajattelen. Mutta en minä silloin ajatellut sitä, ja minä olen ajatellut, että ei minun pitänytäkään. Sillin kun lapset lähtevät, niiden kuuluu vapaasti mennä eikä niiden tarvitse kantaa vanhempien ikävää ja surua mukanaan. Päinvastoin. Heidänpitäänauttia omasta elämästään.

- Minä olen samaa mieltä. Ja verrattuna siihen meidän nuoruuden aikaan, niin on jotkut asiat, jotka ovat paremmin ja mitkä ovat ihanasti nyt. Yksi on sellainen avoimuus ja puhuminen, kyllä minulla on avoimemmat välit minun lapsiini kuin omiin vanhempiini. Ja ehkä niinä vuosina varsinkaan silloin ei paljon kertonut tai valikoitu se...Ja varmaan on nykyin, en ole sinisilmäinen tämän asian suhteen, mutta puhun minun lasteni kanssa sellaisista asioista, joista en puhunut omien vanhempieni kanssa.
- Se on ihan totta. Minulla on sama kokemus tästä minun ja vanhempieni suhteesta, jotka olivat hyvät ja lämpimät, ei siinä mitään, niin kuin varmaan teilläkin, mutta kyllä siinä oli sukupolvien välinen kuilu aivan eri tavalla läsnä kuin nykyisin. Ja jos minä ajattelen, että ei meillä tunteista kotona kauheasti puhuttu, mitä minä varmaan puhun nyt lasteni kanssa. Kuvittelen kanssa, että meillä on aika paljon...en tiedä onko oikea sana läheinen, mutta kyllä minä ajattelen, että meillä on läheisemmät väit ja pienempi kynnyks puhua asioista kuin minun nuoruudessani oli.
- Se on varmaan kulttuuri muuttunut. Ei tämä liity henkilöihin.
- Niin minä luulen kanssa, se on yksinkertaisesti näin. Joo, ja se on kauhean arvokas asia, että ne välit lapsiin on hyvät.
- Niin on, niin on. Puheyhteys, vaikka se nuori eläisi eri lailla kuin itse haluaisi tai ajattelisi eri tavalla niin että se puheyhteys säilyy ja sellainen tietty läheisyys, niin silloin ovat asiat hyvin. Eikä se vanhempi voi määrätä aikuistuvaa lasta. Ei ole viisasta yrittää, koska se ei ole mahdollista.
- Ja heidän pitää kulkea oma polkunsu, niinhän se on. Mutta minä ajattelen, että se oli minulle suuri asia, kun lapset muuttivat kotoa. Se oli myöskin niin totaalista, minulla ei ollut tätä välivaihetta niin kuin sinulla, että ollaan samassa kaupungissa ja eri asunnoissa, vaan he kertarytinällä sitten lähtivät. Ja vaikka minä olen tehnyt aina paljon töitä, lapset sanoisivat varmaan, että liikaakin töitä, niin kyllä siinä minun elämässäni lapset määrittivät sitä arkeani ja ajatusmaailmaani todella paljon, kun ne olivat kotona. Paljon kuskattiin, minä kuljetin heitä paljon harrastuksiin, me asuimme maalla ja heitä piti viedä kaupunkiin harrastuksiin, ja he kävivät myös lukion kaupungissa. Ja tuntui, että minä oli aamusta iltaan... ensin minä olin päivät töissä ja sitten minä olin kускаamassa heitä. Ja niin mentiin aika kauan niin, että alkoi jo vähän väsymäänkin vähän siihen. Mutta sitten kun ne lähtivät, tuntui, että minä olin ajanut motaria sataakahtakymppiä kolme vuotta ainakin, jos en pidempään. Ja sitten ne lähtevät yhtäkkiä, minä köröttelen kahtakymppiä, että mitä minä teen? Puhuttiin äsken merkityksellisyydestä, sitten tuli sellainen (olo), että onko minun elämälläni enää merkitystä? Ei se työ kuitenkaan ollut sillä lailla, että se antaa sen merkityksen minulle, vaan kyllä minulle se perhe oli antanut sen merkityksen.
- Niin. Kukaan ei tarvitse enää äitiä.
- Niin.
- Tulee jonain päivänä kotiin, ja kukaan ei enää tarvitse, niin onhan se kolkko tunne.
- Joo. Ja ehkä se ei ole pelkästään se, että tuntuu pahalle vaan että sitten minä jouduin myös kysymään, että kuka minä olen. Että jos minua ei määritä ensisijaisesti se, että minä olen äiti, niin kuka minä sitten olen? Ja nyt kun he ovat olleet jo muutaman vuoden pois, niin totta kai sitä on vähän kasvanut, ehkä minä olen nyt vähän enemmän Aulikki kuin se äiti!

- Ja mitä minä haluan, on se toinen kysymys. Sitä ei ole kysynyt niinä ruuhkavuosina ollenkaan. Tai siis harvoin.
- Niin, mitä minä haluan itse ja mikä nyt on mahdollista. Että nythän se on mahdollista tavallaan myös, että voi tehdä sitä mitä itse haluaa.
Mitä sinä haluaisit tulevaisuudelta? Mitä sinä ajattelet, nyt kun sinä et ole enää sidottu lapsiin? Mitä sinä haluaisit tehdä?
- No, yksi on se, kun meillä on nyt tilapäinen koti niin haluaisi sellaisen paikan, jossa viihtyy. Sellainen koti, johon on ihana tulla ja se on ihan selvä, että sellaisen haluaisi. Sitten minä haluan käyttää minun aikani varmaan sellaisiin merkityksellisiin asioihin ja sitten virkistämiseen. En ehkä ole miettinyt vastausta siihen mitä, mutta haluan harkitusti käyttää aikaa ja valita mitä teen. Kun tekeetyötä, istuu paljon kokouksissa ja paljon näytön äärellä, niin sen lisäksi ei halua sitä samaa. Sitten haluaa tehdä jotain muuta.
- Joo, tämä on tärkeä teema tämä, että minä haluan jotenkin huolella valita mitä minä teen, jos minä voin tehdä sen. Eihän sitä tiedä, elämässä voi tulla kaikenlaista eteen eikä voiakaan sitten niin vapaasti valita kuin nyt ehkä tuntuu. Mutta että ei enää ole virran vietävissä vaan itse jotenkin yrittää hallita sitä virtaa. Minäkin haluan paljon enemmän itselleni aikaa, että työ ei syö kaikkea. Tämä on ehkä ihan ensimmäinen oppi tästä. Että nyt kun ne lapset lähtivät, niin kiusaus on, että hukuttaakin sen merkityksellisyyden tai merkitsemättömyyden siihen työhön. Että mistä löytää ne omat lähteet myös omaan jaksamiseen ja mikä ruokkii minua.
- Hmm.
- Ja sitten ehkä tässä iässä myös kysymys siitä, että minun ei enää tarvitse saada kaikkea, mutta pitäisikö minun löytää tie syvemmälle? Yhä enemmän kysyä kuka minä oikeasti olen, mitä minä haluan, mitä minä unelmoin, mihin suuntaan minun pitää lähteä, onko minulla siihen uskallusta.
- Kyllä minä ainakin teen mielelläni vapaaehtoistyötäkin, ja juuri siitä käsin mietin mitä minä voin antaa. Nyt minulla on ainakin jotain mitä minulla ei vielä aivan nuorena ollut, kokemusta osaamista...Mutta senkin pitää olla jotenkin erilaista, toisella tavalla, kuin se päivätyö. Toki on vielä tämä vanhempi polvi olemassa, joka tarvitsee paljon enemmän minua ja meitä kuin on tarvinnut aikaisemmin, että se tulee sitten tilalle. Monillaan se on ihan päällekkäinen, on sekä lapsia kotona että omat vanhemmat, jotka tarvitsevat paljon apua, ja se on tosi raskas tilanne. Minulla on mennyt vähän näin, että kun toinen väistyy, tulee toista.
- Se on totta, että moni joutuu elämäänsä aika tiukassa aikahaarukassa siinä, että on todellakin omat lapset vielä siinä ja sitten vanhemmat tarvitsevat paljon apua. Ja sitten jos on vielä lapsi, jolla on erityisiä tarpeita, ja katsot sitä heidän aikuistumisestaan, että miten se onnistuu ja miten siinä tehtäisiin sellaisia ratkaisuja, jotka kantavat tulevaisuuteen, niin kyllä siinä ihmiset on aika tiukoilla. Minä olen päässyt tosi helpolla, että minähän voin nyt tässä sanoa, että minä unelmoin mitä minä voin tehdä, mutta monethan ei pysty tekemään sitä. Heillä ei ole sitä omaa valinnanvapautta kuin minulla tässä. Välillä tuntuu, että pitäisikö minun tuntea syyllisyyttä, että minä elän nyt helpompaa elämänvaihetta, mutta...
- Taas päästiin siihen syyllisyyteen!
- Niin, joo, joo. Ja huolten määrä on usein vakio, että kyllä niitä sitten tulee ajallaankin niitä huolia...
- Voihan se sitten olla sellainen, josta kantaa vastuuta, voi olla aikuinen sisarus tai olla puoliso, on näitä läheisiä monenlaisia. Minä ajattelen, että on ihan kristillistä kyllä huolehtia, auttaa ja tukea. Ja sitten on yhtä kristillistä pitää huolta itsestään ja miettiä ne rajansa. Ei se palvele ketään, että terveytensä ja hyvinvointinsa kustannuksella elää toisia varten.
- Ja emmekä me ole saarekkeita, toisistamme irrallisia vaan me muodostamme ruohomättäitä ennemminkin, ja tuetaan niin kuin korret tukevat toisiaan niin me tuemme toisiamme. Sillä laillaan se menee. Ja vastavuoroisesti myös se auttaminen, että joskus minä tarvitsen apua ja toisena kertana tai toisina aikoina, minun tehtäväni on olla se tukipilari.

- Yksi kysymys niihin aikuistuviin nuoriin on ollut se, että miten, missä määrin heitä on oikein pyytää sitten isovanhempiaan auttamaan, tai ihan vaan tervehtimään. Jotenkin ajattelen, että sitä kasvatustavasta vielä on, että tiettyjä elämänsasioita opettaa edelleenkin ja samalla sitten tämä heidän itsenäisyys, mistä aikaisemmin vähän puhuimme, että me olimme vähän maailmannaisia mielestämme ehkä jo alle 20-vuotiaina, että pärjättiin ja ei ollut oikein pistää kantamaan vanhempien huolia, mutta jos vaikka sellainen konkreettinen avuntarve on niin voiko pyytää. Minä olen ratkaissut sen niin, että olen saattanut pyytää, mutta yrittänyt mahdollisimman selkeästi sanoa, ettei ole pakko, että tämä järjestyy kyllä muullakin tavalla. Oletko sinä yhtään miettinyt tällaista?
- Minä olen joutunut miettimään tätä paljon vähemmän, koska me olemme eläneet niin hirveän kaukana isovanhemmista, tai siis minun vanhemmistani. Ja sitten on ollut myös tilanne, että minun äitini on kuollut jo aika kauan aikaa sitten ja isä ei ole tarvinnut niin hirveän paljon apua. Että hän on elänyt ihan täysin aikuista, normaalia elämää. Veljenlapset ovat ehkä olleet siinä enemmän, koska he asuvat aika lähekkäin.
- Ja toiset isovanhemmat olivat myös kaukana?
- Toiset isovanhemmat olivat vielä kauempana. Mutta kyllä lapset molemmissa käyvät ja ennen muuta käyvät siellä Saksassa asuvien isovanhempien luona omaehtoisesti, että heillä on hyvin lämpimät suhteet sinne. On toki minunkin vanhempiini, mutta vähän toisentyypiset. Tämä ei ole ollut meille niin konkreettinen asia. Mutta jos minä ajattelen itseäni sitten jonain päivänä kun olen vanha, kyllä minä hirveästi toivoisin että lapsenlapset, jos sellaisia saa, niin lapsenlapset kävisivät ainakin tervehtimässä. Että olisi sellainen tuulahdus siitä nuoruudesta ja kaikesta siitä ihanasta, mikä siihen nuoruuteen liittyy, niin kävisivät siellä (isovanhempien luona). Se olisi ihanaa, jos ne suhteet säilyisivät sellaisina.
- Niin, kyllä.
- Mutta miten paljon heitä voi valjastaa siihen, että he auttavat ja tulevat ja todella konkreettisesti auttavat, se onkin jo paljon vaikeampi kysymys.
- Sitten minä olen miettinyt sellaista, että joulut. Aika kevyesti, kun lapset olivat pieniä, minähän olin pappi ja olin jouluisin töissä, niin aika lailla sitten ilmoitusasiana ilmoitettiin, että meidän joulut vietetään oman perheen kesken, ja se on ollut meidän perinteemme. Minun vanhempani eivät ole koskaan sanoneet siitä mitään eivät myöskään appivanhemmat. Ja sitten kun minä ajattelen nyt, että jos se olisi vain ilmoitusasia, että lapset kertoisivat, että he eivät tule ollenkaan, niin kyllä siinä tekisi mieli keskustella asiasta. Minä arvostan tosi paljon sitä, että meidän on annettu tehdä omat valintamme esimerkiksi tällaisessa asiassa.
- Tämä on totta. Minä arvostan ihan samaa asiaa. Että minun vanhempani eivät ole puuttuneet, eivät puuttuneet siihen, että minä ihan täysin muutin sitten ulkomaille asumaan, asuin siellä todella pitkään, mutta eivät myöskään muihin elämäntilanteisiin. Tosin se liittyy toisaalta siihen, mistä puhuttiinkin, että välitkin olivat pikkuisen etäisemmät kuin meillä on nyt omiin lapsiimme. Että ehkä tässä läheisyydessä voi varjopuolena olla se, että asioita keskusteluttaa eikä synnykään sitä illuusiota, että saa tehdä mitä vaan. Ehkä sitä kun näin jälkeenpäin ajatteli, että ehkä se ei vanhemmille ihan niin helppo asia ollutkaan kun ajattelin siinä kaikessa omavoipaisuudessa nuorena. Että ehkä se ei niin mennyt. Mutta kyllähän vanhemmuus on luopumista, sehän on väistämättä sitä. Että miten minä luovun siitä, että minä saan heidät vaikka jouluksi ja yhdessä vietetään se joulu. Ja heillä onkin toinen suunnitelma, jolla he elävät. Minä ajattelen, että me kuljemme kohti elämäntilannetta, jossa me yhä enemmän luovumme, ja meidän täytyy päästä irti.